

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Suomen Olympiakomitean lausunto valtion talousarvioesityksestä

VIITE: HE 146/2021 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022

1 Leikkauspäätösten peruminen oli tervetullut päätös

Hallitus päätti perjantaina 15.10. perua rahapelitoiminnan tuottojen alenemisesta aiheutuvat määräraholeikkaukset liikunnan ja urheilun, kuten muidenkin rahapelitoiminnan tuotoista riippuvien toimintojen osalta. Liikunnan osalta kyseessä on 11,9 miljoonan euron määräraholeikkauksen peruminen.

Määrärahojen alentuminen tilanteessa, jossa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi, yhteisöllisyydelle ja jaetuille kokemuksille on erityinen tarve koronakriisin jälkeen, olisi ollut erittäin kielteinen. Vähennysten peruminen turvaa erityisesti liikuntapaikkarakentamisen ja kansalaistoiminnan rahoitusta. Vähennyksestä valtaosa olisi kohdentunut näihin määrärahoihin.

→ Liikunnan määrärahojen alentamisen perumisen päätös on yhteiskunnallisesti perusteltu.

2 Liikunnan ja urheilun sekä liikuntabudjetin yhteiskunnallinen merkitys

Liikuntabudjetilla luodaan liikunnan ja urheilun edellytyksiä rahoittamalla muun muassa liikunnan olosuhteita, liikuntaohjelmia, liikunnan kansalaisjärjestöjä ja huippu-urheilua. Merkitystä kuvaa, että UKK-instituutin raportin (2018)¹ mukaan liikkumattomuuden vuosittaiset yhteiskunnalliset kustannukset ovat vähintään 3 miljardia euroa. Iso osa kansansairauksista ja siten sote-menoista sekä tuottavuuden alentumisesta ja lyhyistä työurista aiheutuu haitallisista elintavoista².

Liikuntabudjetin kasvattamista ja siten liikunnan ja urheilun vahvempaa tukea on pidetty kansallisesti tärkeänä tavoitteena. Se on kirjattu voimassa olevaan liikuntapoliittiseen selontekoon³. Perusteina on edellä mainittujen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen lisäksi yhteisöllisyys, elämykset ja viihtyminen. Selonteon valmistelu oli perusteellinen ja tutkittuun tietoon perustuva. Sen oli määrä linjata liikuntapolitiikka koko 2020-luvulla. Olennaisena linjauksena on: ”2020-luvun tärkein liikuntapoliittinen tavoite Suomessa on kansalaisten fyysisen aktiivisuuden merkittävä lisääminen kaikissa ikä- ja väestöryhmissä siten, että väestö harrastaa mahdollisimman laajasti liikuntaa terveyden ja hyvinvoinnin kannalta riittävässä määrin”. Lisäksi tärkeinä tavoitteina pidettiin monipuolisen seuratoiminnan elinvoimaisuutta, huippu-urheilun tuen kasvattamista ja liikuntaolosuhteiden tukemista.

Budjetin näkökulmasta selonteossa perusteltiin yhteiskunnallisesti noin 120 miljoonan euron laajaa investointipakettia liikuntaan ja urheiluun sekä pysyvien määrärahojen korottamista. Nämä linjaukset liikuntabudjetin nostamisesta eivät ole edenneet.

Myös akuutti yhteiskunnallinen tilanne puoltaisi liikuntamäärärahojen lisäämistä: tämä olisi koronakriisin jälkeisessä yhteiskunnallisessa toipumisessa tärkeää. Korona-kriisin myötä kymmenet tuhannet lapset ja

¹ Vasankari T, Kolu P, toim. Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31, 2018. Verkkoite: <https://ukkinstituutti.fi/tutkimukset-ja-hankkeet/liikuntatutkimus-suomessa/liikkumattomuuden-kustannukset-suomessa/>

² Laajasti tutkimuksellisia perusteluita tarjoaa erityisesti UKK-insituutti näistä aiheista. Kts. <https://ukkinstituutti.fi/>

³ Valtioneuvoston selonteko liikuntapolitiikasta. Valtioneuvosto 2018. Käsitelty eduskunnassa 2019. Verkkoite: https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/VNS_6+2018.pdf

nuoret putosivat liikuntaharrastuksista⁴; kokonaisille ikäluokille jäi tarjoamatta esimerkiksi liikuntaleirejä ja muuta harrastuksen aloitustoimintaa; liikuntaseurojen tilanne vaikeutui; huippu-urheiluun olennaisesti kuuluva kilpailu- ja tapahtumajärjestäminen lähes lakkasi.

→ **Liikuntapolitiikan kansallisten linjausten toteuttamiseksi hallituksen ja viime kädessä eduskunnan tulisi luoda suunnitelma liikuntabudjetin saattamiseksi liikuntapoliittisessa selonteossa linjatulle tasolle, selonteossa sovittujen tavoitteiden saavuttamiseksi.**

3 Rahoitukseen tarvitaan vakautta

Hallituksen johtovisiikon 15.10. tekemä päätös turvaa liikunnan rahoituksen vain vuoden 2022 osalta. Se jättää vuoden 2023 osalta epävarmuuden liikuntamäärärahojen riittävydestä.

Valtion liikunnan budjetoinnissa tulisi olla nykyistä pidempi näkymä tulevaisuuteen. Nykytilanne merkitsee käytännössä sitä, että noin 12 miljoonan euron alentaminen on mahdollista taas vuonna 2023. Määrärahat ovat olleet viime vuosina noin 160–170 miljoonan euron tasolla, joten 12 miljoonaa euroa on tästä erittäin merkittävä osuus.

Tulokset liikunnassa ja urheilussa yhteiskunnallisessa mittakaavassa koituvat vuosien työn myötä – oli kyse kansanterveydestä, kansalaistoiminnan elinvoimaisuudesta tai huippu-urheilumenestyksestä. Myös rahoituksessa pitäisi olla useamman vuoden osalta vakautta.

Kuluvalla syyskaudella hallituksen on määrä uudistaa rahapelituotoilla rahoitettujen toimien rahoitusjärjestelmä. Uuden rahoitusjärjestelmän tulee olla nykyistä vakaampi, ennakoitavampi ja turvata liikunnan rahoituksen riittävä taso pitkällä aikavälillä. Tämä on tärkeä tehtävä paitsi hallitukselle, myös kaikille eduskuntapuolueille ja liikunnan edunsaajille, sillä ne ovat seurantaryhmän kautta osallisia uudistustyössä.

→ **Liikunnan valtionrahoitukselle tulee rakentaa ennakoitava, vakaa kehikko, jossa voidaan turvata riittävä, vähintään vuoden 2019 tasoinen rahoitus liikunnalle ja urheilulle.**

Helsingissä 18.10.2021,

Liikunta- ja urheiluyhteisön puolesta

Jan Vapaavuori
puheenjohtaja

Mikko Salonen
toimitusjohtaja

Suomen Olympiakomitea

⁴ Kysely: Korona-aika kurittanut jäsenjärjestöjä ja seuroja (Suomen Olympiakomitea 28.4.2021) Verkkoiviite: <https://www.olympiakomitea.fi/2021/04/28/kysely-korona-aika-kurittanut-jasenjarjestoja-ja-seuroja/>